

JAVÍTÓKULCS-BAC BLANC-2019-JANUÁR

1. Salamon, Moïse, Jérusalem, B, Exode, Palestine/la Terre Promise
2. 5,2,6,1
3. après l'invasion tatare, parce que le texte mentionne les exploits du comes Simon „lors du fléau mongol”/ou: parce que la donation de terres caractérisait la politique de Béla IV après l'invasion mongole (ou d'autres réponses ayant le même contenu)

André II,

récompenser les exploits du comes Simon

renforcer son pouvoir en assurant la fidélité et le soutien (militaire) des barons

4. Földrajzi felfedezések (Soronként 1 pont, összesen 4 pont.)

Pont csak akkor adható, ha az adott sorban a javítási-értékelési útmutatónak megfelelő számú X szerepel, a megadott hely(ek)en.

Állítás	Da Gama	Kolumbusz	Magellán	egyik sem
a) Útja során meg akarta találni az Indiába vezető tengeri utat.	X	X		
b) Spanyol szolgálatban indult útjára.		X	X	
c) Útja az angol gyarmatosítás kezdetét jelentette.				X
d) Egyik hajójának sikeres útja beigazolta azt a feltételezést, hogy a Föld gömb alakú.			X	

5. a) A, C, D

b) gouvernement

c) la démocratie est indirecte/le peuple fait valoir ses intérêts par l'intermédiaire de ses représentants (ou d'autres réponses ayant le même contenu)

e) la démocratie est directe/le peuple participe directement au travail de la législation (ou d'autres réponses ayant le même contenu)

f) 1.

6. Transdanubie - 2, Ónod - 3, Trencsén - 1, Majtény – 4

7. V, F, V, V

8. a) ... on se mariait plus tard, à un âge plus avancé.

b) ... l'espérance de vie à la naissance a augmenté.

c) ... la population de la capitale a augmenté.

d) ... le nombre des émigrants a augmenté.

(D'autres réponses au contenu similaire, basées sur les documents, sont également acceptables.)

9. (guerre) de position, Verdun, grande. arrière-(pays), les tickets/de rationnement/le rationnement alimentaire

10. a) La récupération des territoires perdus / habités par des Hongrois / La révision des traités de paix. (La réponse peut être également acceptée si elle est formulée autrement. Les réponses « révision / révision de la paix » sans précision ne peuvent pas être acceptées.)

b) 4. c) 1. d) 4.

11. A-3, B-2, C-1, D-4

12. a) 2. b) 3. c) 2. d) 1.

13. Julius Caesar egyeduralma

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja Caesar uralmának fő jellemzőit, és kitér a bukására is. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti Caesar halálának időpontját: Kr. e. 44. vagy egyeduralmának kezdetét: Kr. e. 48. Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. a pharsalosi csata után került hatalomra, korábban Gallia helytartója volt, Róma uralta a Földközi-tenger medencéjét).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. állam, senatus, consul, dictator.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti a forrás valamely lényegi elemét (pl. a legfontosabb tisztségeket egyszerre birtokolta; különböző címekkel tüntette ki önmagát; a köztársasági hagyományokat figyelmen kívül hagyta; híveinek is törvénytelenül osztogatott tisztségeket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hatalmat egy kézbe összpontosította; kultusz alakult ki a személyek körül; a köztársaság helyreállításával indokolta tetteit).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai központú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy Caesar diktatúrát / egyeduralmat hozott létre / elfogadta az örökös diktátori címet, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a királyi címet visszautasította; Pompeius legyőzésével nyílt erre lehetősége; a szenátus létszámát kibővítette; a hadseregére támaszkodott; a hivatalok az ő kezétől függtek; vallási kérdésekben is döntő szava volt).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy Caesart meggyilkolták, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. nem vette figyelembe a köztársasági hagyományokat; nyílt egyeduralmát a senatus egy része elutasította; egy senatusi összeesküvés áldozata lett; halálával kiújult a polgárháború).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17

14. Nemzetiszocializmus

(rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a náci Németországban a társadalom feletti ellenőrzés eszközeit és a náci propaganda jellemzőit mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy Hitler 1933-ban jutott hatalomra Németországban.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. társadalom, hatalom, propaganda, nemzetiszocializmus / náciizmus.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F Rögzíti a kép egy lényeges elemét (pl. a náci diktatúra a középiskolásokat katonásan nevelte / fegyelemre szoktatta; a diktatúra állami rendezvényeken való részvételre kényszerítette a diákokat; a náci ifjúsági szervezet Hitler megkülönböztetett figyelmét élvezte), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a fiatalok ezen keresztül sajátították el a náci ideológiát; a fiatalokat a hadviselésre is előkészítette; a Hitlerhez való hűségre nevelést is szolgálták a rendezvények; az oktatás sem mentesült a náci ideológiától; felszámolták a hagyományos civil szervezeteket).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzíti, hogy a náci állam totális diktatúra volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. nem tartották tiszteletben / megsértették az alapvető emberi jogokat; erőszakos szervezetek / titkosrendőrség tartotta félelemben a társadalmat; az antiszemitizmus erősítésével ellenségképet alakítottak ki; minden hatalom Hitler kezébe összpontosult / Führer-kultusz alakult ki).	0–3
	E2 Rögzít a náci propaganda jellemzői közül egyet (pl. tömegrendezvényeket tartottak; megszüntették a sajtószabadságot; modern eszközöket – rádió, film – használtak), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az egyirányú propaganda náci ideológia igazát akarta bizonyítani; a sikeres tömegrendezvények – pl. berlini olimpia, nürnbergi pártnapok – a náciizmus dicsőségét mutatták be; a technikai újítások is erősítették a nácik iránti bizalmat; külön propaganda-minisztériumot állítottak fel).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		17

15. Mohács

	Műveletek és tartalmak	Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a mohácsi csata katonai és politikai következményeit ismerteti. A válasz lényegre törően mutatja be a kettős királyválasztást. Az elemzés feltárja a török hódító törekvéseket. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.	0-4		
	T1 Rögzíti, hogy a mohácsi csatára 1526-ban került sor	0	1	2
	T2 ...és meghatározza a két király uralmi területét.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0-6		
	K1 Szakszerűen használja a téma általános történelmi fogalmait : pl. király, hódítás, vár, ostrom.	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket : pl. szultán, országgyűlés, kettős királyválasztás, rákosi végzés, vazallus.	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített . A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, források használata	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0-9		
	F1 Rögzíti a kép valamelyik elemét (pl. a török haderő jelentős tüzérsséggel rendelkezett, Bécsset jól megerősítették, a város a Duna mentén fekszik), és megállapítja, hogy Szulejmán (1529-ben) sikertelenül ostromolta Bécsset.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
	0	1	2	
	F2 Rögzíti Jurisics levelének valamely elemét (pl. Jurisics időt akart nyerni, a török jelentős túlerőben volt, Szulejmán terve Bécs ostroma lehetett, Bécsset birodalmi csapatok védtek), és megállapítja, hogy Jurisics Kőszegnél feltartóztatta a törököt.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
	0	1	2	
	F3 Rögzíti, hogy a váradi egyezmény értelmében János halála esetén Ferdinánd lenne az örököse, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a két király elismerte egymás uralmát, el akarták kerülni a török hódítást, Jánosnak később fia született és az egyezményt megszegtek).	Rögzít		
0		1		
Megállapít				
0	1	2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó bemutatja a mohácsi csata katonai és politikai következményeit.	0-12		
	E1 Rögzíti, hogy a mohácsi csatában meghalt II. Lajos király, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az ország vezető nélkül maradt, számos főúr és főpap is meghalt, a királynak nem volt utóda).	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
	0	1	2	
	E2 Rögzíti, hogy Szapolyai Jánost királlyá választották, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Szapolyai erdélyi vajda volt, a köznemesi párt vezérének számított, a rákosi végzésre hivatkozott, a törökhöz fordult segítségért).	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
	0	1	2	
			Rögzít	

E3 Rögzíti, hogy Habsburg Ferdinándot is királlyá választották, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Ferdinánd bátyja V. Károly volt, a Habsburg Birodalom segítségére számíthatott, a Habsburg-Jagelló házassági szerződésre hivatkozott).	0	1	
	Megállapít		
E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0	1	2
	Rögzít		
	0	1	
	Megállapít		
	0	1	2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM			
33			

16. Bethlen-féle konszolidáció (hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a belpolitikai és gazdasági konszolidációt mutatja be Bethlen István miniszterelnöksége idején. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti Bethlen István miniszterelnökségének évszámait (1921–31).	0–2
	T2 Utal a trianoni területvesztésre.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. országgyűlés, párt, választójog / szavazás, infrastruktúra.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. konszolidáció, népszövetségi kölcsön, pengő, Magyar Nemzeti Bank.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a forrás lényegét (korlátozott gyülekezési jog biztosítása), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. Bethlen a legjelentősebb ellenzéki erő működését korlátozta; ellehetlenítette a népszerűtlen intézkedésekkel szembeni tiltakozásokat; a szociáldemokraták korlátozásával megerősítette a kormánypárt helyzetét; fennmaradt a többpártrendszer, de a parlamentarizmus csak korlátozottan	0–3

	működött; az alapvető szabadságjogok csak korlátozottan érvényesültek).	
	F2 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Bethlen elhatárolódott a szélsőséges politikai irányzatoktól / a forradalmaktól; a történelmi hagyományokra épülő fejlődést tűzte ki célul; az Egységes Párt keresztény / nemzeti / konzervatív eszméket vallott), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a szélsőséges mozgalmak be voltak tiltva; a szélsőségekkel szemben rendőri / büntetőjogi eszközökkel lépett fel a kormány; az Egységes Párt többséget szerzett a választásokon; stabil / leválthatatlan kormánypárt volt; a KNEP és a kisgazdapárt tagjai alapították).	0–3

	F3 Rögzíti a forrás lényegét (pl. a kormány jelentős összeget költött infrastrukturális beruházásokra / a közlekedés és hírközlés fejlesztésére), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezt részben a népszövetségi kölcsön tette lehetővé; előfeltétele volt a pénzügyi konszolidáció; a trianoni területvesztés is indokolta; ez hozzájárult a gazdaság fellendüléséhez / modernizációjához).	0–3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1 Rögzít egy – a forrásokban nem szereplő – tény a parlamentarizmusra vonatkozóan (pl. Bethlen szűkítette a választójogot; a szavazás csak a nagyvárosokban volt titkos; visszaállították a felsőházat), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. biztosította a kormánypárt fölényét a választásokon; erősítette a rendszer konzervatív jellegét; megakadályozta a radikális változásokat; korlátozott parlamentáris rendszer jött létre).	0–3
	E2 Rögzíti a pénzügyi stabilizáció egy lényegi elemét (pl. a népszövetségi kölcsön felvétele; a Magyar Nemzeti Bank megalapítása; a pengő bevezetése), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a népszövetségi kölcsön tette lehetővé az állami beruházásokat / a pengő bevezetését; a Nemzeti Bank bocsátotta ki a pengőt; a pengő bevezetése véget vetett az inflációnak / stabil alapokra helyezte a gazdaságot).	0–3
	E3 Rögzít egy tény a gazdasági változásokra vonatkozóan (pl. ezt részben a nyersanyaglelőhelyek elvesztése / a Monarchia piacának felbomlása kényszerítette ki; a nyersanyagigényes iparágak visszaszorultak; modern iparágak indultak fejlődésnek; a kormány támogatta a mezőgazdaság gépesítését; fejlődött a turizmus), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az ország kilábalta a trianoni békét követő válságból; gazdasági szerkezetváltás történt; a gazdasági helyzet stabilizálódása elősegítette a politikai konszolidációt; a fellendülésnek a nagy gazdasági világválság vetett véget).	0–3
	E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		33